

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Samrådsspørgsmål I - L om finansiering af undervisningen i folkeskolen
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 9. november 2010 kl. 14.00. Samrådet finder sted i Folketinget, lokale S 092

Disposition

- 1. Indledning**
- 2. Spørgsmål I – L**
- 3. Samlet besvarelse af spørgsmål I – L**

1. Indledning

- Uddannelsesudvalget har den 11. oktober 2010 stillet mig fire spørgsmål om finansiering af folkeskolens undervisning. To, I og J, er stillet efter ønske fra Pernille Vigsø Bagge (SF) og to, K og L, er stillet efter ønske fra Pernille Frahm (SF). Efter aftale med udvalgets sekretær besvares alle spørgsmål under ét.

2. Spørgsmål I - L

- Spørgsmål I: Ministeren bedes redegøre for finansieringen af en 6. time til eleverne i 1. og 3. klasse set i lyset af, at der i 45 af de 54 kommuner, hvor der er indgået forlig om næste års budget, er lagt op til nedskæringer på folkeskolen.
- Spørgsmål J: Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringens ambitiøse planer for folkeskolen hænger sammen med, at folkeskolen siden 2002 har fået færre penge til normalundervisningen.
- Spørgsmål K: Ministeren bedes redegøre for mulighederne for bedre inklusion af specialklasseelever set i lyset af, at der i 45 af de 54 kommuner, hvor der er indgået forlig om næste års budget, er lagt op til nedskæringer i folkeskolen.
- Spørgsmål L: Hvordan vurderer ministeren risikoen for øget udskillelse til specialundervisning, hvis kommuner benytter sig af muligheden for at slække på klassestørrelsen, som det bl.a. er sket i Viborg og Silkeborg, og hvor ikke mindst skoleområdet er udsat for massive besparelser?

3. Svar

Kommunernes budgetforhandlinger

- Resultaterne af de netop afsluttede kommunale budgetforhandlinger for 2011 er ikke kendt på nuværende tidspunkt, idet indrapporteringen af budgettal for 2011 til Indenrigs- og Sundhedsministeriet endnu ikke er afsluttet.
- I de kommende år falder det demografisk betingede elevtal i folkeskolen. Baseret på det faktiske elevtal i skoleåret 2008/09 og Danmarks Statistiks befolkningsprognose forventes det samlede elevtal at falde med ca. 5.700 fra 2010 til 2011.
- Såfremt kommunerne opretholder en uændret udgift pr. elev, svarer det til, at udgifterne til folkeskolen kan reduceres med ca. 400 mio. kr. fra 2010 til 2011.
- Med udgangspunkt i det faldende elevtal er der ikke umiddelbart noget forudsigende ved, at halvdelen af landets kommuner overvejer at reducere det samlede bevillingsniveau for folkeskolen. For mig er det mere afgørende, hvordan eventuelle bevillingsreduktioner udmøntes.

De samlede udgifter på folkeskoleområdet og udgifterne til specialundervisning

- Der er aldrig brugt flere ressourcer på folkeskolen end i dag. Det gælder både i samlede udgifter og i udgifter pr. elev. I 2001 var de samlede regnskabsførte driftsudgifter 36,4 mia. kr. svarende til 63.700 kr. pr. elev. I 2009 var de samlede udgifter steget til 39,8 mia. kr. svarende til 67.100 kr. pr. elev. Alle disse tal er opregnet til 2011-prisniveau.
- Jeg er helt opmærksom på, at udgiftstilvæksten i folkeskolen i de senere år i meget høj grad skyldes stigende udgifter til den segregerede specialundervisning, dvs. til specialklasser og specialskoler.
- Desværre er det ikke muligt ud fra de officielle regnskabstal præcist at opgøre udgifterne til henholdsvis almindelig undervisning og til specialundervisning. Men vi kan se, at udgifterne til specialskoler gennem mange år er steget betragteligt.
- I foråret gennemførte et udvalg, bestående af Finansministeriet, Undervisningsministeriet og KL en analyse af specialundervisningen i folkeskolen. Ifølge analysen skønnes de samlede udgifter til specialundervisning at udgøre knap 30 pct. af de samlede udgifter til folkeskolen og omfatte i alt ca. 14 pct. af folkeskolens elever. Antallet af elever, der udskilles fra normalundervisning til

segregerede tilbud har været stadigt stigende, og andelen skønnes nu at udgøre 5,6 pct. af folkeskolens elever.

- Den høje grad af udskillelse strider dels mod det generelle ønske om inklusion som det er udtrykt i Salamancaerklæringen fra 1994 og Handicapkonventionen fra 2009, dels mod den fastsatte politiske målsætning om, at folkeskolen skal være rummelig og kunne omfatte hovedparten af børn med særlige behov.
- Jeg hæfter mig desuden ved, at undersøgelser af effekten af specialundervisning indikerer, at en stor del af de elever, der i dag segregeres, med en tilpasning af folkeskolen, vil kunne få støtte som en del af den almindelige undervisning. Det er jeg også overbevist om vil kunne give dem et bedre grundlag for at fortsætte i uddannelsessystemet.
- Regeringen har derfor i Aftalen om kommunernes økonomi for 2011 aftalt med KL, at henvisningen til specialskoler og specialklasser skal reduceres, og at de frigjorte ressourcer kan anvendes til at styrke den almindelige undervisning, og herunder inkluderende undervisningstilbud.
- Aftalen med KL indeholder en række konkrete forslag med henblik på at understøtte en større grad af inklusion, og regeringen vil søge forligspartiernes tilslutning til de initiativer, der kræver lovændring. Det er kommunerne, der skal realisere målet om øget inklusion, og det giver den gældende lovgivning allerede vide muligheder for.

Regeringens udspil

- Regeringen vil i denne måned præsentere et samlet folkeskoleudspil, og et centralt element bliver forslaget om at styrke skolestarten ved at give de yngste elever en seks timers skoledag.
- Regeringens folkeskoleudspil vil være fuldt finansieret. Blandt andet vil vi omprioritere SU-midler fra de såkaldte cafépenge til hjemmeboende unge i ungdomsuddannelserne til omstilling og et ekstraordinært løft af folkeskolen.
- Afskaffelse af cafépengene vil ikke ske fra den ene dag til den anden. Det vil først få virkning for elever, der starter på ungdomsuddannelser fra 2012. Regeringen vil samtidig afsætte 150 mio. kr. for at tilgodese de unge, der kommer fra hjem, der har det økonomisk svært.
- Regeringens folkeskoleudspil vil i øvrigt have fokus på, hvordan kommunerne kan få mere frihed til at anvende midlerne, hvor det lokalt giver bedst mening. Det betyder, at vi både vil se på reglerne for indretningen af folkeskolen og på specialundervisningen. Og når forslaget foreligger, vil det naturligvis være fuldt finansieret.

Klassestørrelser

- Det er et kommunalt anliggende at fastlægge skolestrukturen i den enkelte kommune, herunder at fastsætte hensigtsmæssige klassestørrelser.
- Med udgangspunkt i det generelt faldende elevtal i folkeskolen, som jeg før var inde på, kan jeg ikke genkende et billede af ”massive besparelser”.
- Større klasser er ikke lig med dårligere undervisning. Det kommer i høj grad an på, hvordan undervisningen tilrettelægges, herunder om der for eksempel medvirker undervisningsassistenter.
- Der er en række kommuner, der som led i udfordringsretten har fået dispensation til at øge klassestørrelserne for at få en bedre udnyttelse af de forhåndenværende ressourcer i form af medarbejdere og timetildeling mv. Hvis en kommune skal have en sådan dispensation, skal der være en pædagogisk årsag, og jeg lægger vægt på, at de øgede klassestørrelser ikke må være del af en spareplan.
- Jeg ser derfor sådanne dispensationer som en mulighed for, at kommunerne kan afprøve nye måder at gøre tingene på og anvende ressourcerne mere målrettet i forhold til det faktiske undervisningsbehov – for eksempel også til inkluderende tilbud – og de vil derfor snarere end at øge kunne reducere henvisningen til segregerede tilbud.